

PETROSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:				Felelős szerkesztő:		Laptulajdonos:		A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrosény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz czimzendők. — Hirdetések, valamint nyilttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.	
Egy negyedévre	1 frt	Egészévre	4 frt	ZÁDORY KÁROLY.		FIGULI ANTAL.			
Fél évre	2 „	Egyes szám ára	10 kr						

A posta és távirda épület.

Legutóbb, mint közérdekű ujdomságot említettük, hogy a nagyméltóságu m. kir. kereskedelemügyi miniszterium Petrosényben az igényeknek megfelelő posta és távirda épületet emeltet. Jeleztük azt is, hogy a Maleán tul, az ovoda melletti kincstári ingatlan van kiszemelve a nagyobb szabásu épület telkeül.

Nem szenved kétséget, hogy egy részről az itteni nagy mérvű s folyton fokódózó forgalom, másrésről a helyes posta, távirda, és távbeszélő kezelés immár elutasíthatatlanul s elodázhatatlanul követelik, hogy ezen fontos intézmény rendeltetésének megfelelő helyiségben s ugyan ilyen helyen legyen.

A most készülő tervezet már is azt igazolja, hogy e tekintetben ugy a hivatali foglalkozás, mint a közönség igénye teljes mértékben kielégítést nyerend az új állami helyiségben. S midőn ezt örömmel és megnyugvással veszi tudomásul az érdekelt közönség, önkéntelenül is felmerül egy másik s nem kevésbé fontos kérdés, és ez az, hogy miért helyeztetik ki a posta, távirda és távbeszélő Petrosénynek végpontjára, holott az egész világon lehetőleg a forgalom központján, a legkönnyebben hozzáférhető helyen szokott lenni.

És ez igen természetes is.

A posta és távirda van a közönségért s nem megfordítva,

Nem vitatjuk, hogy ezen igazság ignorálása, jelen kérdésnél kifejezésre jutna.

Nem, — a telek kijelölésnél más szempont lehetett a mérvadó, az t. i., hogy a kijelölt telek az államé s alkalmasabb helyen nincsen az államnak telke Petrosényben.

Ha ezen, könnyű szerével segíteni nem lehetne, akkor eléggé fontos ok volna arra nézve, hogy a hely kijelölésébe megnyugodjunk. Így azonban nem tehetjük s nagyon is indokoltnak kell kijelentünk azt az ellenvetést, mely a közönség körében általánossá lett a posta és távirda épület tervezett elhelyezése miatt.

Ha felvetettük a kérdést s mert fontos és aktuális, azzal mélyrehatóbban foglalkozunk s rámutatunk, hogy az épület a község központján, minden nehézség nélkül felépíthető, vagy is a jogos ellenvetések elenyészethetők.

Szükségtelen bizonyítanunk, hogy a posta és távirda kezeléshez a legtöbb anyagot az iparvállalatok, a kereskedők adják, miért is ezek megérdemlik, hogy méltánylásban részesüljenek.

Petrosényben a kereskedések általában a főutcán, a két piac közötti részen vannak. És ez a községnek helyrajzi és forgalmi központja is, tehát ide kellene építeni az új posta és távirda épületet.

Önként felmerül tehát az a kérdés, hogy van e itt hely, van e megfelelő telek.

Erre a kérdésre határozott „igen”-nel felelhetünk.

A Klein testvérek divatáru kereskedése és a piactér között van a Salgó-Tarjáni Köszénbánya Részv. Társaságnak egy üres és a jelzett célra igen alkalmas telke, mely szükség esetén a társulattól vásárolt piactérből kibővíthető lenne.

Az esetleg felhozható ellenvetéssel szemben egész határozottsággal állíthatjuk, hogy ezen telek megszerzése mivel sem okoz nagyobb nehézséget mint az, mely a m. kir. pénzügyi kincstár tulajdona, tehát a m. kir. kereskedelemügyi miniszterium által éppen ugy szerzendő meg mint, a másik telek, sőt nem kételkedünk az iránt, hogy a bányatársulat telkének megszerzése elé a formásoknak annyi nehézsége sem gördítenék, mint a másik elé.

Az a fenkölt, önzetlen gondolkozás és törekvés, mely a bányatársulat eljárását a közügyek a közérdek előmozdítása körül jellemzi, jogot ad azon feltevésre, hogy ezen hazafias, nagy iparvállalat, hasonértékű más telekért a kérdéses telket készségesen átengedi.

A posta és távirda forgalomhoz kötött érdekektől eltekintve, középítési és szépészeti tekintetek is azt indokolják, hogy a tervezett diszes épület a község központján legyen.

A főutca kövezve van s a csinos házak szinte városias szint kölcsönöznek a községnek.

Az említett ürestekek, szinte szembántóan zavarja azon benyomást, mit a főutca gyakorol a szemlélőre.

Kellő időben felszólaltunk, kellő időben nyil-

„Petrosény és Videke” tárczája.

Ö n v á d.

Alkonyatkor, midőn a falura az est homály leszáll, rendesen felnyílik Fenyő András első gazda ajtaja, s azon kilep a gazda nesztelen léptekkel, kerülő utakon a temetőbe siet.

Ovatosan tekintget széjjel, nem látja e valaki? Mit szólna a falu népe, ha őt látná estéknént a legszebb leány sirjához zárandokolni? Hiszen neki van felesége és gyermekei.

Oda érve, reá omlik a szegényes sirra, átöleli festetlen keresztjét, mint egy örült egyre kérdi: Boresa, Boresa, megtudsz e te nekem ott a siron tul bocsajtani?

És az a fakeseszt, olyan hidegen áll, csak a szél zörgeti lassan az avart, és ő ebből a szél suttogásból is azt véli kiolvasni: te tetted a sirba, feleljen rá a lelkiismereted, érdemled-e a bűnbocsánatot?

S az a kis bíró felel is rá, folyton üldözi, vádolja, nincs egy nyugodt percze, mióta ezek a hideg hantok takarják a szépséges Nagy A. Boresa porló tetejét.

Fel örült már ettől a szél suttogástól, de azért naponta megteszi ezt a vezeklő utat, ide üzi a lelki-furdalás, ide az ő áldozata sirjához.

S a hideg szél mindig újra elsusogja az ő történetét, elmondja, hogy itt pihen egy valonban nőtt virág, a kinek egyedüli bűne az ő nagy szépsége volt

és az, hogy téged olyan mélységesen tudott szeretni.

Ebben a világtól elmaradt kiesiny kis faluban nevelkedett, de azért a vidék első leánya volt szépségre, mert keresve sem találta volna párját, a volt bíró egyetlen leányának

Szépségével csak szelid jósága vetekedett, kopatták is a czizmájukat utánna a környék legényei, kerültek volna közülük derék férjnek valók, de Boresa miattad, minden szerencsét vissza utasított. S mikor megtudta, hogy vőlegénye vagy egy gazdag leánynak, megfogadta, hogy soha sem megy férjhez.

És nem is áldozta fel az ő igaz szerelmét semmi kinekért, pedig földi javakban bővelkedhetett volna. A fiatal gazdag földes ur nem egyszer mondtotta neki: Boresa jöjj az én kastélyomba, légy ott a gazdasszony vezesd a háztartást mint családtag, látod én nyomorék vagyok, családi bajunk a sántaság, nem akarok megnősülni soha s egyedül állok a nagy világban.

De Boresa szépen megköszönte a hozzá való jószágot, s szeliden vissza utasította.

Te tudtad, hogy miattad viseli a pártát, igaz hogy te is szeretted őt, de erősebb volt benned a nagyra-vágyás.

Abból a fajta gazda emberek közül voltál, akik már gimnasiunba jártak, városon sok fényt láttál, meg volt benned a vágy minél gazdagabbnak lenni, hogy adhasd az urat.

De azért Boresát sem tudtad kiverni a fejedből, tudtad hogy téged gyászol a szíve, később elkezdél utánna járni, azt hazudtad, el fogsz válni a feleségedtől, mert nem tudsz nélküle élni.

És ő hitt neked, pedig eszedben sem volt hogy a feleséged nagy vagyonát elveszítsd.

Hanem midőn a volt bíró házára reá szállott a golya, homályba burkoltad a neved; magára hagytad.

Kemény szívű apja elűzte a háztól, s a faluvégen egy kisházban huzta meg magát, napszámjával keresve a maga és kis gyermeke kenyerét.

És egy hűvös kora tavaszi napon a kapálásból hazajövet, igen fel volt hevülve, sietett beteges kis gyermekéhez, a falu alatt folydogáló megáradt folyócskán átgázolva — annyira meghűtötte magát, hogy attól a naptól folyton hervadt, tudóvését kapott.

Ott feküdt betegen, elhagyatva azoktól, akiket szeretett, könyöröletes falusiak táplálták, csak te nem néztél reá, te akit ő oly igazán szeretett, és az apja nem hitte, hogy olyan beteg, s ő nem panaszkodott, ott feküdt mint egy martir, míg egy szép őszi napon aztán örökre lezárultak azok a szelid barna szemek, általános részvét kísérte ki az utolsó utra.

És a te lelkiismereted akkor ébredt fel, midőn már nem tudtad ezt jóvá tenni.

S a hideg szél olyan szomoruan zörgeti az avart tovább, mintha álom dalát susogna annak a csendes pihenőnek:

Áludjál te szépséges Nagy A. Boresa, álmodjál tulvilági boldogságról, örök szerelemről.

S. A.

vánul a közönség óhajta s ha ez a maga idején és módja szerint a maga helyén tudomásra jut, nem hiszszük, hogy figyelmen kívül hagyatnék.

A közelmúltban felszólaltunk a m. á. vasuti építkezésekre vonatkozólag s kifejezést adtunk a közönsén a fölötti megütközésének, hogy a munkás és altiszt lakások homlokzata, nem az utca felületi vonalra épített.

Ez is szembántó, sőt bosszantó, de annak idején senki sem szólalván fel, ma már az elkövetett hibát jóvá tenni nem lehet, holott a maga idején tekintettel lett volna a m. á. v. igazgatósága, illetve építés vezetősége a mérvadó köztekintetekre.

A tervezett posta és táviráda épület kérdése egyéb köztekintetektől is érdekelvén a közönséget, nehogy később helyrehozhatatlan hiba kövessék el, a széles körben nyilvánuló közóhajtnak kifejezést adunk azon reményben, hogy illetékes helyen tudomást vesznek róla s nem fognak elzárkozni a közönség jogos igényének kielégítése elől.

Az alispán Petrosényben.

Hunyadvármegye közszeretnek örvendő alispánja, Mara László, f. hó 16-án a délutáni vonattal Petrosénybe érkezett s 17-én reggeli 9 órára a község házához kéréste a községi képviselőtestület több előkei tagját. Az értekezlet késő estig tartott.

Bizalmas értekezlet volt ez, melyről ezen jellegénél fogva nem referálhatunk részletesen, annyit azonban készséggel konstathatunk, hogy az alispán ur közügyeink iránt a legmelegebben érdeklődött, minden egyes orvoslást, intézkedést igénylő kérdést beható vizsgálat tárgyává tett, azokban informáltatta magát, a felvilágosító adatokat tanulmányozta. Szóval arra törekedett, hogy személyes meggyőződést s alapos tájékozást szerezzen közdolgainkról, illetőleg közbajainkról.

Igen, mert nem titkolhatjuk, hogy számos közkérdés vár itt még megoldásra, elintézésre.

Első és legfontosabb ezek között a nagyközségi szervezkedés.

Ez az egy közügy a kapcsolatos közkérdések egész láncolatát vonja maga után.

Mindezen kérdésekben mélyrehatóan tájékozottván magát, ismételtén kijelentette s megígérte, hogy a leg-

rövidebb idő alatt gyökeresen fog intézkedni amennyiben hatásköréhez tartozik, de minden esetre s minden tekintetben odahat, hogy az itteni — törvényellenes — állapot mihamarabb megszüntessék.

Ideje is volna már.

Nem vitatjuk, hogy mi az oka, nem rekriminálunk, ismertettük többször és részletesen azt a saját szerű helyzetet, melyben Petrosény van. Most, hogy a vármegye első főtisztviselője, közigazgatásának vezetője az itteni viszonyok iránt annyi oda-adással, jó indulatból tanuskodó érdeklődéssel alapos információt szerzett s nyíltan megígérte a közbajok gyökeres orvoslását: el bennünk az a megingathatlan meggyőződés, hogy községi belkormányzatunk, községi háztartásunk immár a rendes kerékvágásba terelgetik, melyből hogy kikölkent, azért a község nem okolható, — legalább is nem egészen okolható.

Az alispán azon állásponton helyezkedett, hogy a vármegye ezen legnépesebb, legélénkebb forgalmu községének ügyeit rendezni, bajait szanálni kell, melyeket közvetlen megvizsgálás útján felismervén, az ő ismert tapintatossága, szakértelme, ügyszeretele és jóindulata bizonyára orvosolni is fogja.

Az alispán eljárásában a község érdekei iránt tanusított jóakaratot tapasztalván, hálás elismeréssel adózunk érte.

F. hó 18-án távozott el innen az alispán, ki galaczi Buda Károly főszolgabíró vendége volt s kit az egész község örömmel üdvözölt.

Vidéki levelezések.

Lupény, 1900. jan. 18.

Tek. Szerkesztő Ur!

Lupény község intelligens és lelkes közönsége, szintén tudatával bir azon feladatnak, mely a közművelődés terjesztése körül reánehézől. Erkölcsi és anyagi támogatásával terjeszti a kulturát az itteni értelmiség, felekezeti és nemzetiségi különbség nélkül, mit igazol azon örvendétes körülmény is, hogy az itteni gör. kath. felekezeti iskola növendékeinek felruházására kegyes adományokat juttatni kegyeskedtek, és pedig:

Kriszto Bohus főmérnök 6 kor., Breier Adolf 4 k., Dr. Koczender József 2 kor., Dr. Kálmán János 2 kor., Buday János plébános 2 kor., Ifj. Dima János 2 kor., Erdélyi Gyula 2 kor., Szokol Miklós Petrosény 2 kor., L. Ciucs 2 kor., Huber K. 2 kor., Ekkert, Mandl Herman, Grausam József, Floria Szabin, Schäffer Samu, Schäffer Mihály, Lukács István, Seidenfeld Mór, Sala-

mon Samu, Engelsz Gyula, Florean György, Id. Dima János, Zanini Luigi, Szűszer Sándor 1—1 kor., Kerner Ferencz, Lázár Ábrahám 60—60 fillér, Vágmán Lipót, Steiner Vilmos 50—50 fillér, Segelstein Nochim 40 fillér, Schwemhammer István, 3 kor.

Ehez járult a hitközség adománya s így lehetővé vált, hogy rendszeren iskolába járó 48 gyermek részint tan-ima- és énekkönyveket, író- és más taneszközöket, bocskort, kendőt stb. kaphatott, mely szíves adományokért a szülők nevében is hálás köszönetet mondok. Folyó hó 13-án (gör. újévkor) osztattak ki az ajándékokat. A gyermekek arczáról az öröm, a szülőkéről a hála és meghatottság érzete sugárzott le.

A lupényi olvasókör, miként minden évben, az idén is párját ritkító bizonyítékát adta nemes áldozatkészségének és 126 tanköteles gyermeket látott el meleg ruhával akként, hogy a hideg ellen védve legyenek. A hálakönyvekkel telt szemekkel távozott szülők imája, buzgó könyörgése, áldást esd a kegyes adakozókra.

Ez a nemes cselekedet sem dicséretre, se méltányolásra nem szorul.

Valláskegyeleti szempontból felemlítendőnek tartom, hogy a zsil-m.-parosényi templom, múlt hó 24-én, valószínűleg a harangozó hibájából leégett. (Ezt már lapunk f. é. 2-ik számában említettük. Szerk.) A kegyület esperese, Rádik István ur a helyszínre jött s az ő, valamint az itteni gör. kath. lelkész buzgó közbenjárására elhatározta a hitközség, hogy még ez évben, köből és téglából új templomot épített az Isten dicsőségére és a hitélet ápolására.

Ez irányban a célravezető intézkedések megtételén, semmi nehézség sem forog fen az iránt, hogy a hitbuzgóság érzetétől áthatott hívek törekvése érvényesüljön.

Fogadja t. szerkesztő ur községünk felvirágzására irányuló törekvésünk jóakaró támogatását célzó jó akaratú hálás köszönetünket.

Sándor György
tanító.

Livazény, 1900. Január 17-én.

Tek. Szerkesztő Ur!

A f. évi január hó 14-iki 3-dik számú beces lapjában a livazényi gör. kel. iskoláról közlöttékre szíveskedjék rövid válasznak beces lapjában kevés tért engedni:

r. l. nevezetű urnak joga lett volna a Livazényi gör. kel. iskola épületét kifogásolni, mert mi is azt mondjuk, hogy a mai kornak rem igen felel meg, mert régi épület, de nem oly módon, a hogy nevezett ur közleményében iskolánkról magát kifejezte, hogy még egy disznó ólnak sem való.

Ezen közlemény nevezett urnak nem válik dicső-

„PETROSÉNY és VIDEKE“ TÁRCZAJA.

Mese Karnevál hercegről.

Sívit a zord éjszakai szél, rohanva szántja végig az utcákat s haragos kedvében föl-föl kap egy csomó havat s kacagva vágja az ablak üvegéhez, hogy csak úgy porzik az szerteszt. Megrázza az ajtókat és ablakokat s ha kitépheti sarkából valamelyiket, addig csapkodja jobbra-balra míg ezer és ezer darabra zuzza szét. Ha széluram itt kedvére elmulatott, tovább nyargal, hiszen most ő uralkodik, föl kell használnia a drága időt. A hol nem kizozhat, legalább elérmit egy kicsit.

Hah! mily kevélyen áll itt e torony!

Porba előttem! most én vagyok az úr, s neki vetve erejét ledönteni próbálja, de pár pillanat múlva meggyőződik tehetetlenségéről s tovább nyargal.

Megelégedvén avval, hogy a sudár nyárfák alázatosan hajlonganak előtte, s kopár ágait, mint karokat nyújtják feléje irgalomért esedezve.

De ő egy pillantásra sem melltátja őket.

Tovább-tovább! A park fáit remegteti meg. Tördeli ágait, a melyek hangos recseccsenéssel zuhannak le, estökben más társukat tönkre silányítva. Recsegés, ropogás és zúgás körös-körül, mintha mindenütt e kiáltás hangzanék: »Irgalom!«

Most egy uri lak áll útjában, ezt veszi ostrom alá.

Minden ajtót és ablakot pontosan megvizsgál, meg-meg zörgeti valamennyit, reszkessetek oda benn!

Végre befűtyent haragosan a kéményen, a melyből füstgomoly száll ki. Megérzi ezt a kandaló parazsa és szikrázva éled föl és megvilágosodik a tágas szoba,

— »Nagymama mesélj!« Épen a szőlőnek arczát világítja meg a fölgyullant fény. Fiatal leányarc, melyet a tűz'énye rózsaszínűre festett s a melyet fekete, hullámos hajsátor övez. A karosszékre ülő nagymama lábainál egy számonyolón ül s a mint ráemeli sötét, várakozást kifejező szeméit a nagymamára, oly szép e gyermek, hogy a nagymama meg nem állhatja és fölemeli sovány kezét s megsimogatja unokája bájos arczát, azután kezdi a mesét. . . .

Messze-messze tengereken túl, hol a citrónok és narancsok örökké viráznak, hol illatos szellő susog, hol a madarak soh'sem szűnnek meg énekelni, hol örök tavasz virul: állott egy király aranyos palotája.

Nagy vigság van épen a palotában, ma keresztelik a király egyetlen fiát. Heted-hét országra szóló lakomát csaptak, megjelent ott a világ minden királya és hercege. Tündérországba is elment a híre a kis herceg születésének s a szépséges tündérek is siettek megjelenni bölcsőjénél s valamennyi kiterjeszté föléje áldó kezét.

A szépség, a vidámság, a szerelem, a tánc és a zenetündérei, mind-mind kegyeikbe fogadták őt.

És Karnevál herceg, mert ő volt a kis királyfi, szépen növekedett s évek múltával deli ifjúvá fejlődött, nagy örömeire atyjának, ki már úgy is megöregedett és trónját fiának szánta.

Nagy volt tehát bánata, midőn egyszer fia elébe állt és e szót mondá: »Atyám! meguntam a citrón és narancs ligeteket, a süttő szellőt, a fülemülék énekét s csörgedező patakokat. Ismeretlenek után vágy szívem, nekem országod kicsiny, uralkodni akarok, az egész világon; engedj világlórutamra.« — »Fiam-fiam!

szavaid elbizakodottak, szándékod vakmerő és kivihtetlen! Csalódni fogsz, mert nem ismered a világot, a mely igen nagy, nem ismered lakóit, kik nagyon különfélék s nehéz fölöttük uralkodni. De legyen! ősz apád nem tagadja meg egyetlen fia kérését. Nézz szét a világban. Minden esztendőben vízkészlet ünnepétől, hamvazó szerdától az idő tiéd, használt tetszésed szerint; de ez után térj meg országodba s vedd fáradt vállaimról a gondokat át.« . . .

És vevé Karnevál atyjának engedelmet s készüle hódító útjára. Megrakta uti ládáját csillogó öltözetekkel, pókháló finom ezüst, arany és selyem szövetekkel, a szerelem nyilaival és pezsgős palackokkal.

Birtokában a tündérek adományaival, ifjú arca tündöklő szép vala, szemében a vidámság csillogott, ajakán vidám kacaj hangzott. Karja ölelésre, lába tánczra termett s a merre járt és kelt, zene hangzott fel az ő tiszteletére. . . . És a mint rá lehelt a komor világra, megbódít mindenkit az ő illatos lehelete és siettek meghódolni neki. . . .

És vivé Karnevál az ő seregét a kivilágított, zenétől hangos tánczterembe. . . .

Ráadta csillogó pókháló finom, arany, ezüst és selyem ruháit a karesú tüzes szemű leánykákra, tele hinté hajukat az örök tavasz virágaival.

Aztán tánczoltak ők a szépséges ifjúkkal, kivilágos-kiviradtug és a mely párnak a szívét a Karnevál herceg nyíla találta, férj és feleség lett abból gyermekem, s Karnevál volt a vőfélyük. . . .

És ha közelgett a nap midőn aljánál kelle neki megjelenie, egy hideg téli reggelen eltűnt alattvalói közül.

retére, miután természetes dolog, hogy bárki bármely tárgyat kifogásolhat kivált ha egészen nem megfelelő; ellenben pedig nem tisztesség és szép dolog azt gunyolni, a mint nevezett ur közleményében tette s azért sem akarok nevezett urral további vitába bocsátkozni miután állításából kilátszik mire akar célozni.

Ha jóindulattal lenne iskolánkkal szemben, szíveskedjék hozzám fáradni s akkor meg fog győződni, hogy iskolánk érdekében már lépéseket tettünk, miután kezünkbe vannak az építési tervzet, költségvetés és a kirovása, s mind ezek a nagy-szebeni gör. kel. főegyházmegye által jóváhagyva vannak.

Ezen épület néhány ezer koronába fog bele kerülni és Isten segítségével még ez év folyamán fellesz építve.

Tisztelettel:

Szokol Vazul.

A.-B.-Iszkrony, 1900. Jan. 18.

Tek. Szerkesztő Ur!

Azon szíves érdeklődés, melylyel a „Petrosény és Vidéke” programjához híven a Zsilvölgy érdekeit felkarolja, arra indít, hogy az itteni közbirtokossági viszonyokról ismertetést adjak.

Az urbéri birtok elkülönítés, illetőleg vagyon rendezés, miként általában az országban, úgy itt is befejeztetett. A volt jobbágyság használatukba vették az örök tulajdonukká lett s részben egyezségileg megváltott erdőségeket s egyéb ingatlanokat, ámde ezek kezelése körül kapkodás, rendszertelenség van, mi annak tulajdonítható, hogy a birtokosok nincsenek testülettel szervezkedve.

Ennek tulajdonítható az is, hogy a közös adósság nyomasztó teherként nehezül — mondhatni — az összlakosságra. Nem fejthet ki a birtokosság célzatudatos és egyöntetű ténykedést oly irányban, hogy ősleőbb törlesztési kölesönnel könnyítse terheit.

Pedig e célból már igen sokat költött és fáradt.

Az 1894 évi XII. t.-cz. már lejárt határidőhöz kötött köteletségévé teszi a vagyonközösséget fenntartó birtokosoknak, hogy testülettel szervezkedve intézzék ezen birtokközösségből folyó ügyeiket.

Erre vonatkozólag a magas kormány utasítása alapján Hunyád vármegye törvényhatósága is elrendelte a közbirtokosság megalakítását.

Ös apja trónusánál beszámolt minden napjáról, hány éjt és hány napot tánczolt kedves hűveivel végig, hány párt vezetett oltárhoz s tölté be a vőfélyi tisztet?..... azután átvevő atyjától az uralkodás gondjait.

Az emberek pedig, midőn nem látták maguk között a vidám Karnevál herceget, megszűnt a varázslat, ismét a régié lettek s hamut hintettek bűnös fejükre.

De vissza tére ő minden esztendőben s mindig ugyanez időben s az ifjak és leánykák epedve várták jöttét és könnyezve intettek neki búcsút, ha távozik....

.....Hanem azóta sok-sok év múlt el, és az egykor ifjú Karnevál herceg is elöregedett, mert hát nem jelent meg keresztelőjén az örökifjúság bájos tündére.

Most már ha el is jön, nem sek gyönyör van az ő jöttén.

Ha reá lehel a világra, megvénül ettől az ifjú, labai megnehezülnek, nem bírja a tánczot, karjai lankadtak, szemükből kivész az ifjú fény és szíve kökemény lesz, a melyről vissza pattan a szerelem nyila.

És ti kisleányaim, hiába vizitok bájos arczokat csillogó szemeket, meleg szíveteket a tánczterembe, a zenehangjai nem csábítják e megvénült ifjakat; ők unottan tekintenek rajtatok végig.

De ott vannak ők, a kiket egykor az ifjú Karnevál nevelt és kísért az oltárhoz. Fölbuzdul bennük melegszer a vidámság és a tánczkezd s elvisznek benneteket csupa szánalomból a tánczoló közbe.

S ti tánczoltok, forogtok hajh! de nem boldogan, Szívetek oda vonz az ifjú emberek felé, de azokat megvéníttette az öreg Karnevál herceg fagyos lehelete s szívöket jégkéreg fogja körül s azt nehezen olvasztja föl a leány tüzes szeme.....

Végőst csillant a kandalóban a parázs. Lámpával lépett be a szobaleány. Bágyadtan állt föl a százmolyról az unoka. Szemét egy pár köny, ajkát e szó hagyá el: Ah!

Gyz.

Ez ideig még eme rendelet se hajtott végre s úgy tudjuk, hogy vármegyénkben egyedül Petrillán van a hivatkozott törvény alapján szervezett közbirtokosság.

Annak tulajdonitjuk ezt, hogy előbb a birtokelkülönítés, majd a községi, illetve körjegyzőségi szervezkedés hosszú ideig vajdott, de ma már, mind ezek a nehézségek nem forognak fen.

Miután a birtokosok is átérzik már a szervezkedés szükséges voltát, célravezető irányban mozgalmat indítottak arra nézve, hogy-ez mielőbb létesüljön.

Úgy tudom, hogy a jövő héten gyűlést szándékoznak tartani, melyen a szabályrendelet megvitatták, elfogadják s a birtokossági testület előjáróit is megválasztják s a birtokvételre felvett terhes kölesönt előnyösebb törlesztési kölesönre konvertálják.

Ez a mozgalom és törekvés rég olajított s a hivatkozott törvényen alapuló üdvös célra irányul s ezért indokoltnak véltem, erről nyilvánosan is említést tenni.

A fejleményekről annak idején szívesen szolgálok értesítéssel.

r. l.

UJDONSÁGOK.

— **Három levél.** A salgótarjáni bányaigazgatóság központjából ma három levél érkezett a petrosényi bányaigazgatósághoz; a melynek tartalma lényegesen különbözik a megszokott sablonlevelektől. Nem adnak e levelek directívát a fokozott szénszükséglet mikénti fedezésére; nem tartalmazuk feddést egyik vagy másik alkalmazott helytelen intézkedéseért (a mint arra eddig ok nem is forgott fenn), hanem elismerését akarta kifejezni az igazgatóság három oly egyének, a kiknek lelkiismeretessége, ügybuzgósága nagyban és sikeresen hozzájárult ahoz, hogy az itteni igazgatóság a szénbányászat terén, — daczára eddigi rövid munkálkodásának — oly eredményeket mutathat fel, mint a minőket elért. E három sürte borított Henrik Victor petrosényi-, Rudolf József petrillai- és Heinrich Ferenc aninoszai bányamérnököknek főmérnökökké való kinevezését foglalja magában. A jól megérdemelt munka elismeréséhez szívből gratulálunk.

— **Helyettesítés.** Hunyadvármegye főispánja Makray Aladár szolgabíró az árvaszéki ülnöki állásra helyettesítette.

— **Pályázat segédjegyzői állásokra.** Hunyadvármegye dévai járásához tartozó kersecezi, alpestesi, bácsii, veczei, harói és valisórai körjegyzőségekben rendszeresített segédjegyzői állásokra pályázatot hirdet a főszolgabíró. Kötelezve vannak a megválasztandó segédjegyzők minden külön díjazás nélkül a körközyami teendőket is ellátni. — Pályázati kérvények folyó év február hó 5-ig bezárólag benyújthatók.

— **Növendékek színi előadása.** A Szt. Ferenczrendi nővérek f. évi febr. 3-án (szombaton) intézték javára annak nagytérképben, színelőadást rendeznek, a következő programmal: I. Ernésztna és Zelma, vagy a testvéri szeretet. Színmű 4 felv. Személyek: Klotild, bályányosi grófnő Sternád Emma, Ernésztna Zelma, leányai Erdély Irma, Kreffly Aranka, Emma Köváról, Tribusz Adrienne, Berta Oroszhegyről, Rudolf Hilda, Frida Magasvárhegyről, Sternberg Olga, Róza Vöröskőről, Junger Bianka, Dorottya Fenyédről Peccol Czecczília, Ernésztna utitársai. Ágnes, Emma nővére, Jirotká Józsefa, Hedvig, várórnő Wagner Szidonia, Linda, dajka Hüttner Ella, Vanda, a vendek királynője Fuchs Matild, Raja, Fitz Hilda, Hilda, Kekel Emma a királynő rab-szolgái. Mira, vend hercegnő Gross Margit. Néhány szolgáló. II. Komikus Duett. Éneklők Hüttner Ella és Kekel Emma. III. Posiusz doktor és szolgálója. Vigjáték 1 felv. Személyek: Posiusz, doktor Schaffner Katalin, János, szolgálója Pelger Emma. Egy doák Junger Bianka, Paraszt Huth Margit. Polgár Vancsakofski Karolina. Levélhordó Erdély Irma. Több paciense. Ugyanazon színelőadás ismétlődik febr. hó 4-én (vasárnap) Belépti-díj: I. hely 3 korona. II. hely 2 kor. III. hely 1 kor. Belépti jegyek f. hó 22-től kezdődőleg válthatók a zárdaépület fogadó termében. A jótékonycél szíves pártolását kéri a tanítónővérek s részünkről a szép cél érdekében felhívjuk a n. é. közönség figyelmét. Előadás kezdete mindkét napon este 5 órakor.

— **Filirejtély.** A f. hó 20. ára tervezett fillérestély közbejött akadályok miatt, különösen a bálakra

való tekintettel elhalasztatott s jövő február hó 4-én esti fél 8 órakor kezdődőleg fog megtartatni a Wagner szálloda nagytérképben. Az érdekes műsort jövő számunkba fogjuk egész terjedelmében közölni s ezuttal csak felhívjuk reá az érdeklődők figyelmét.

— **A „Polgári olvasókör” bálja.** F. hó 13-án volt az idei farsang első bálja. A polgári olvasókör rendezte s várakozáson fölül szépen sikerült. Sokan nem voltak, de akik megjelentek, azok mulathattak s tényleg mulattak is kedvőkre. A mi tánczvigalmak alkalmával ritkán szokott történi, sokkal több volt a tánczos, mint a tánczosnő és a mi még inkább dicsérendő, a tánczosok fáradhatlanul tánczoltak is. Vetekekedve kérték fel s nem igen engedték pihenni a hölgyeket. A hölgyek szebbnél-szebb bál ruhája, az urak öltözeke mind arra vallott, hogy Petrosény ezen élte bálja méltó hírnevéhez. A fesztelenséggel párosult elegancia pedig művelt társadalmunk megjelent tagjainak intelligenciáját tüntette fel. A vidám mulatságnak a reggel közöledte vetett véget. Jelenvoltak:

Ürnök: Dombora L.-né, Farkas Lajosné, Fischer Józsefné, Földeáki Józsefné, özv. Grausam Ferencné, Grausam Károlyné, Gresli Nándorné, özv. Grilezné, Gresli Frida, Hermann Adolfné, Heutsehiné, Joánovics Jánosné, Junger Samuné, Junger Simonné, Kohn L.-né, Koczander Izsákné, Lengyel Antalné, Márek Mórné, Markovits Mártonné, Nekula Károlyné, Ormai Alajosné, Papp Sándorné, Pán Jánosné, Pfingstgräf Jánosné, Sárossy Józsefné, Várad Vilmosné, Varjassy Istvánné.

Leányok: Dombora Ilonka, Ehrenreich Janka, Fischer Anna, Gresli Janka, Horváth Juliska, Joánovits Katicza, Junger Helén, Kohn Katicza, Koczander Olga, Kovács Guczika, Lengyel Jenny és Sarolta, Nekula Anna, Pfingstgräf Mariska, Ridval Agótha, Varjassy Vilma rhölgyek.

Megemlítjük, hogy a figyelmes rendezőség igen csinos tánczrendeket osztott ki a hölgyek között, a bálterem közepén díszes keretben kifüggesztett s ez alkalmommal B. A. által festett gyönyörű tánczrend, az akvarel festészetnek igazi remeke. Wágner konyhája és pinczéje is dicséretet érdemel. Szóval minden meg volt arranézve, hogy a jelenvoltak jól mulathassanak. Az anyagi siker ellen sem tehető kifogás és a jótékonycélra szép összeg jutott.

A polgári olvasókör által folyó évi január hó 13-án rendezett bál alkalmával felülfizettek:

A salgótarjáni közsébbánya r. t. igazgatósága 15 kor. Buda Károly főszolgabíró 6 kor. Márek M. 6 kor. Pick Samu, Soltész József, Triff Bazil, Várad Vilmos, Figuli Antal 4—4 kor. Grausam Károly, Junger Samu, Junger Simon, Balázs János, Berger Adolf, Rotter J. 2—2 kor. Gross Hermann, Joánovics János, Lövi Hermann 1—1 kor. Összesen 62 kor. A tiszta jövedelem 78 korona 98 fillér.

— **Bál.** A „Petrosényi és járási ipartestület” saját alapja javára 1900 évi január hó 27-én (szombaton) a „Wagner” féle szállodában zártkörű tánczestélyt rendez. Belépti-díjak: Személyjegy 2 korona. — Családjegy 3 korona Karzatjegy 1 korona. Kezdeté este pont 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Ezen sikerültnek ígérkező tánczestélyre újból felhívjuk az érdeklődők figyelmét, annál is inkább, mert tudomásunk s az eddigi megállapodások szerint a farsang folyamán Petrosényben aligha lesz több bál.

— **A nő-zeneileg.** Hogy lapunk Petrosény zenéhez értő közönségének is szolgáljon egy kis kedvességgel (és ugyan ki ne értene mi nálunk a zenéhez?) ideig tartjuk, hogy egy jó kedvű újság miként határozta meg a nőket különböző korokban zenei műszavakkal:

A NŐ

tizenöt éves korában:	arpeggio,
husz „ „	allegro,
harmincz „ „	forte,
negyven „ „	andante,
ötven „ „	rondo finale,
hatvan „ „	tremolo con sordini.

Tovább nincs! Tudja Isten, tán azért, mivel nem létezik alkalmas zenei műszó, vagy pedig a nők nem érnek el magasabb életkort?!

— **Balesetek bejelentése.** Az ipari és gyári alkalmazottakat ért balesetekről az iparosnak és gyárosnak mindenkor jelentést kell tennie az iparfelügyelőnek. Így rendeli ezt a törvény. A törvénynek balesetbiztosítás és munkásvédelmi szempontokból igen helyes intézkedése ez. De az iparosok és gyárosok a bejelentéseket rendszerint elmulasztották. A kereskedelmi miniszter most közzétette a balesetbiztosítás ki, melyben utasítást ad, hogy

a balesetek bejelentésének elmulasztása 100 korona pénzbüntetéssel sújtassék. Továbbá kötelesek az iparosok és gyárosok az iparfelügyelő felhívására felvilágosítást adni s ha elmulasztják, vagy megtagadják, a büntetésre rászolgálnak.

— **A négernek foga.** Azt hihetnők, hogy a négernek a foga azért oly vakító fehérségű, mert ezt a természet rendezte így, ellentétül testük feketeségéhez. Hát ez nagy tévedés. A négernek egyszerűen azért olyan szép fehér a foga, mert nagyon ápolja. Evés, dohányzás és egyéb alkalmak után mossa a fogát. És pedig egyszerű vízzel s egy bizonyos fának a kergével, amelyvel dörzsölik a fogukat. Azt a fát ők setonak nevezik. Jó üzletet csinálna az, aki ezt a fát felkutatná és a kergéből jó szállítmányt hozna Európába.

Hasznos tudnivalok.

Most, mikor a borok hamisítása oly nagymértékű, hogy a kormány kénytelen volt, különösen a hírhedt Engel pécsi borpancsoló leleplezésének alkalmából erőlyes rendszabályokhoz folyamodni, nem találjuk érdektelennek, ha olvasóinkkal a hamisított borok egy néhány fajtája felismerésének módját közöljük annál is inkább, mert Engel urnak, valamint voltak e téren kiválóan jeles elődei, azonképpen vannak utánzói is, ki nem kicsinylendő lelkiismeretességgel törekednek arra, hogy a borfogvasztó közönség egészségét pancsolásokkal aláássák és a magyar borok jó hírét a külföld előtt is tönkre tegyék.

A festett vörösborkor megkülönböztetésére a következő eljárás fogantatható: 50 köbcentiméter bort keverjünk 6 köbcentiméter salétromsavval (választóvíz) és melegítsük 90—95° C-ig.

A természetes bor még egy óra múlva sem változtatja színét, így kezelve, a festett bor azonban 5 percz múlva elveszíti színét.

Másik módja a felismerésnek, ha a vörös vagy fehér bort elegyítjük felényi térfogatú ólomcukorral és leszűrjük, akkor az így nyert folyadék nem szabad színesnek lennie. Ha a leszűrt folyadék vörös bornál vörös vagy ibolyaszínű, fehér bornál sárga vagy barna, jele, hogy a bor színe festett.

A fuchsin vagy más kátrány-festő anyagoknak kimutatása végett körülbelül 100 cm³ bort ammoniak utján lugossá vagy vegyhatásúvá tesszük és azután áthérrel rázzuk. Az áthért, mely lassanként kiválik elpárologtatjuk egy oly eszében, melybe néhány pár selyemszálát tettünk. Ha a borban fuchsin vagy más festő-anyag van, a selyemszálak, különösen ha még fellesepp ecetsavval nedvesítjük vörös, rozsa, ibolya stb. színt nyernek.

Ha a borban nagyobb mennyiségű kénsav volna, akkor adjunk hozzá néhány csepp jódsvavoldatot és chloroformot, mely után az utóbbi erős vörös vagy ibolyaszínt fog nyerni. Csekély alszínesedés a bor természetes színének a jele.

Hogy a bor ólomcukorral hamisított-e, könnyen felismerhetjük, ha a borból egy bizonyos mennyiséget lehetőleg kis térfogatú bepirlogtatunk s az így nyert folyadékhoz adjuk a kettős chromsavaskáli oldatát; ha sárgaszínű (chromsárga) csapadékot nyerünk, jele az ólomcukor jelenlétének.

A borhamisítást egyszerűen oly módokon ismerhetjük fel, ha

1. a bort jól felrázva habját megtekintjük, mely ha erősen ibolyaszínű gyanús, bárha főképp déli vörös borokon előfordul;

2., egy nagy csepp bort egy darab krétára cseppentünk; természetes vörös bornál a keletkezett folt gyorsan elhalványul és csak gyenge zöldes viola színt tüntet fel; míg festett, mesterséges bornál a folt erősen vörös, barna vagy ibolya színű marad hosszabb ideig.

Az égboltozat térképe.

Párisban nemsokára egy hatalmas térkép fog megjelenni, mely hivatalos lesz századok tudományos megfigyelését és a föld minden vidékén folytatott buvárlatok eredményét feltünteti. Tizenöt megfigyelő állomás küldöttel ülnék össze legközelebb a föld legkülönbözőbb pontjairól, hogy megrajzolják az ég térképét.

Hosszu és kitartó fáradságos munkának gyümölcse lesz ez a tudományos alkotás, mely a különböző helyeken és időben felvett hold-Mars- és más bolygók fotográfiáit és a lehető legkisebb részletéig megrajzolt egész égboltozatot fogja ábrázolni.

A tudományos világnak segítségére jönnek az államok; mivel a térkép előállítása oly sokba fog kerülni, hogy azt a tudósok magok hordozni képtelenek volnának, tizenöt állam vállalkozott a költségek hordozására abban az arányban, mint a tudósok ki fogják rájuk vetni a szubvenziókat.

A mákony hatása.

Hogy lelketlen szülők mennyire elhanyagolják igen sokszor gyermekeik iránt tartozó kötelességüket, s vadállathoz illő bánás módjukkal mily véghetetlen bajt okozhatnak azoknak, kikhez az erkölcsi és természeti törvénynek fogva a legnagyobb szeretettel kellene viseltetniük, annak szomorú példáját nyújtja az a tény, melyet a napokban egyik fővárosi lapban olvastuk.

Arról van szó ugyanis, hogy az utóbbi időben több tanfelügyelő tapasztalta iskolalátogatása alkalmával, hogy igen sok faluban és még kis városban is az elemi iskolákba járó gyermekek igen nagy része tompa elméjű, s ennek következtében különösen az első osztály rendkívül népes; mivel a gyöngye eszük még irni s olvasni sem tudnak megtanulni miből aztán következik, hogy az egész iskola köteles időt az alsóbb osztályokban töltik el s még a műveltségnek azt a minimális mértékét sem szerezik meg, melyre minden polgárnak ugy magán — mint a közjólét tekintetéből szüksége van.

Mondanunk sem kell, hogy a gyászos jelenségnek ha nem is egvedül, de minden esetre legfőbb oka, hogy a szülők dolgaiknak kényelmesebben való végeztetése okából gyermekeiket mákonynyal tartják; mely tudva lévölég jó altató szer, de veszedelmes méreg is, s melyet nem nagy mesterség ellálatni; mindössze a mák guba héját, vagy annak koronáját kell bodza — vagy hársfávirágheába befőzni, s azt a gyermekkel megitatni, ki aztán elalszik tőle naphosszat is úgy, hogy meg sem mozog.

S hogy a szerető anyáknak gondja még megkönnyíttessék, igen sok helyen heti vásárok alkalmával figyelmes kufárnők szemérmetlenül árulják az éretlen mák fejeket ilyen czélra.

E bajok orvoslására hívják fel most a tanfelügyelők a közoktatásügyi miniszter figyelmét, hogy a belügyminiszter utján tiltassa meg a mákguba elárusítását s ilyen képpen legalább részben megakadályoztassék a romlás; a mi annál könnyebben megtörténhetik, mivel közegészségügyi törvényünk amugy is rendelkezik arról, hogy az egészségre ártalmas és veszélyes anyagok rendőrileg elkobozandók.

GSARNOK.

Gyötrődés.

Oly megejtő bus a dala,

Oly megejtő szomorú!

Ki egyszer így meghalotta:

A kő is elkomorul.

Szép Villi, erdő-leányka,

Ismerem a szívedet;

Orsódra ne fond fondálnak,

Add vissza a lelkemet.

Száraz bokor, zörgő haraszt,

Holdvilágos éjszaka — —

Az imént sirt, most meg kacag

Hahotára fakadca.

Jajait és hahotait

Visszazengik a hegyek;

S ah, itt halnak el szíveimben:

Hogy újra szülessenek,

S minőrükké éljenek.

Gaál Zsigmond.

Az alsós kalabriász hiszekegyje.

Minek nincs manapság irodalma? Ime a modern kártyajáték, az alsós kalabriász is már több jeles ködifikatort ihletett meg s Hamvas Pál ez irányban a kezdő, ki alapvető munkájában több vitás kérdést dönt el, s törvényeket alkot a kétése küzdelemre; s mivel e játéknak hódol most minden játékos, az elavult preferance, felsős kalabriász, és tarokk mellőzésével, nem tartjuk érdektelennek a kötetből kiemelni a következő döntvényeket:

1. Legjobb „vannak” a négy alsó, utána sorban következnek: kilenczesek, disznók, tízesek, királyok, felsők stb.

2. Egyenlő point esetében a felvevő mindenesetre elveszti a partiet.

3. Adut a partner alá hívni nem járja.

4. Legelőször a felvevő köteles bemondani hány pointja van.

5. Hogy az ellenfelek belakasszát mondhasanak be arra külön előzetes megállapodás szükséges.

6. Lehet voláttal is játszani, sőt „majdnem vannak”-kal, melyek 50 point számitanak.

7. A „nincsenek” ügye még rendezés tárgyát képezi.

8. Renonsz elveszíti a partiet.

9. Renonszok:

a) idegen szín ráadása.

b) egy kártya látható leejtése.

c) helytelen bemondás.

d) az adut időelőtti kiesése.

e) korai kontra.

f) a partner ütéseinek megnézése.

g) sorrenden kívül való ráadás.

h) jelek.

Ez a kalabriász hiszekegyje.

OKOS KUTYA.

Valóságos 4 lábú, vörös-tarka fehér vadászebről van szó, mely bámulatba ejtett produkcióival mindenkit, aki azoknak tanuja volt.

A gazdája bevitte a Wagner-vendéglőbe, rendelt magának is, meg a kutyának is egy adag burju szeletet. A kutya porzióját összedarabolta s letette az asztal alá. Az eb darabonként fogyasztotta az ízletes eledelet s egyszer csak a gazdájára feltekint s kenyeret kér.

Az átelleni asztalnál egy romániai nagybirtokos vacsorált s valósággal elámult.

A kutya odaállt, gazdája mellé okos, nagy szemével ránézett és ismét megszólalt:

— Kérek bort.

A hirtelenszöke hivatalnok öntött egy tányérba bort s a kutya azt is megitta s aztán megköszönte és lefeküdt az asztal alá.

A bojér tovább nem állhatta s beszédbe elegyedett a kutya gazdájával, ki elmondta, hogy mi mindent tud az ő vizslája.

Az idegen ur elvölt ragadtatva s kérdé németül a kutyától.

— Ennél-e még valamit?

— Kérem rántottát.

A bojér rántottát rendelt neki, s midőn elfogyasztotta, azt is megköszönte és az asztal alá fektüdt.

Na, uram, — mondá az idegen —, ha saját fülemmel nem hallom, senki sem hiteti el velem, hogy egy kutya beszélhet is. Nem adná el nekem ezt a kutyát?

— Mért ne, jó pénzért.

— Mennyiért adja?

— Kétszáz koronáért.

— Százat adok érte.

— Az kevés.

— Többet nem adok.

— Jól van, áll az alku.

És a bojér, kifizette a száz koronát. Erre a kutya elkezdett vonyítani, sirt mint egy gyermek.

— Most már az enyém vagy, — mondá az idegen és madzagot kötve nyakára, vezette kifelé s biztatta, hogy nála jó dolga lesz. De a kutya vonszoltatta magát, visszatekingetett hirtelen szöke gazdájára s elkeseredetten szólt:

— Ha erőszakkal elvisznek, megyek, de esküszöm, hogy többé egy szót se szólok.

És úgy is tett. Nem beszélt többé, mert nem volt mellette régi gazdája, a ki eladta s a ki h s beszélő.

Ny. Figuli Antal gyorssajtóján Petrosény.